

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Avdrag för del i diknings-samfällighets kostnader: rätt beskattningsår.

Besvär av TI angående hemmansägaren P:s inkomsttaxering år 1956. — P. var jämte andra fastighetsägare delägare i ett gammalt dikningsföretag, som år 1951 omreglerades för breddning av huvuddike m. m. Arbetet utfördes under 1952 och finansierades genom banklån, vars räntor betalades med nya lån. Härigenom uppgick de totala kostnaderna till 122.000 kr. Under 1955 erhöles statliga lån och bidrag å tillsammans 90.700 kr medan återstoden eller 31.300 kr uttogs hos delägarna. — PN medgav P. avdrag för hans andel av de uttaxerade kostnaderna. — I besvär hos KR menade TI, att kontantprincipen frångåtts i det att avdrag medgivits för kostnader som likviderats under tidigare år än det aktuella beskattningsåret. Vad som skett under detta år var endast återbetalning av de tidigare tagna banklånen. Det kunde icke heller göras gällande att möjlighet inte tidigare förelegat att bedöma räntekostnadernas storlek, då särskild debiterings- och uppbördslängd för dikningsföretaget varit upprättad. — P. invände bl. a., att redovisning inte erhållits förrän bidrag och lån av statsmedel beviljats och att banklånet tagits i styrelseordförandens namn med styrelseledamöterna som borgensmän. — KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/4 1962.)

Fråga om bysamfällighets utgifter av vissa slag varit avdragsgilla såsom omkostnader för intäkternas förvärvande.

Besvär av Solvarbo bys gemensamma förvaltning angående inkomsttaxering år 1955. — Samfälligheten, som uppgav underskott å jordbruksfastighet och såsom intäkt redovisade endast likvid för försålda skogsprodukter, tillgodoförde sig avdrag för bl. a. grusning av byns gemensamma vägar med 1.080 kr och för reparation av byns ytterbelysning utmed sådana vägar med 1.595 kr. — TN vägrade avdrag för dessa båda belopp. — Hos PN framhöll TI i anledning av samfällighetens besvär därstädes, att de ifrågavarande kostnaderna icke syntes ha varit nödvändiga för förvärvandet av i deklarationen redovisad inkomst. De omnämnda vägarna var inte tillfartsvägar till undantaget tillhörig skogsmark. — PN, KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/4 1962; en skiljaktig ledamot ansåg att, när från samfällighetens intäkter, oavsett att dessa uteslutande härrörde från skogsbruk, avdrag skäligen borde få göras för kostnader för underhåll även av sådana samfälligheten tillhörande vägar som icke äro belägna eller bereda tillfart till samfällighetens skogsmark, men att till avdragsgilla kostnader för vägunderhåll icke finge hänföras re-

paration av ytterbelysning utmed sådana vägar om vilka här är fråga om.

Tomtstyckningsrörelse eller ej?

Besvär av X angående förhandsbesked. X hade år 1937 köpt två registerfastigheter, som var obebyggda och låg inom ett sommarstugedistrikt. Fastigheterna kunde enligt ett av vederbörande kommun godkänt förslag till byggnadsplan exploateras genom avstyckning av 7 tomter och utläggande av återstående område till väg och annan allmän plats. Enligt villkoren i ett mellan X och kommunen träffat avtal skulle X sörja för vägar, vatten och avlopp och jämlikt 113 § byggnadslagen utan ersättning avstå från i planen såsom väg eller annan allmän plats anvisad mark. X övervägde att antingen sälja hela området till en tomtexploator eller själv föranstalta om områdets exploatering och avyttra de 7 tomterna var för sig. — RN förklarade, att den vinst, som kunde uppkomma för X vid försäljning av fastigheterna till en och samma köpare icke utgjorde skattepliktig inkomst. Därest X iordningställde området och sålde tomter fann RN försäljningen innebära, att X inledde jordstyckningsrörelse. — RR förklarade, att, med hänsyn till det ringa antal tomter som kunde ifrågakomma till försäljning samt vad i övrigt upplysts i målet, den omständigheten att tomterna försåldes styckevis icke skulle medföra, att köpeskillingen bleve att anse såsom för X skattepliktig intäkt av rörelse. (RR:s utslag den 10/4 1962.)

Anm.: Se Mutén, Inkomst eller kapitalvinst, sid. 210 ff samt Bylin i Skattenytt 1960 sid. 199 ff.

Dödsbos avveckling av tomtstyckningsrörelse som bedrivits av den avlidne.

Besvär av TI angående dödsboets efter J. inkomsttaxering år 1962. — J. avled under år 1953. I en år 1957 avlämnad självdeklaration uppgav dödsboet, att boet under år 1956 sålt en fastighet till P. kommun för 80.000 kr samt att denna köpeskillning icke upptagits som inkomst, enär J. haft fastigheten i mer än tio år. I deklarationen uppgavs underskott å tomtstyckningsrörelse. — TN beskattade beloppet 80.000 kr såsom intäkt av tomtstyckningsrörelse.

Hos PN yrkade dödsboet att inte beskattas för nämnda intäkt och anförde bl. a.: J., som fått lagfart å fastigheten år 1907, hade under en följd av år från 1930-talet sålt tomter från fastigheten. Under 1952 hade han sålt 25 tomter för c:a 100.000 kr och under 1953 före sin död ytterligare fem tomter för ca 21.000 kr. Emellertid hade det senare blivit tydligt att ett stort antal av sålda tomter icke skulle få avstyckas. På grund härav hade under beskattningsåret flera köp, motsvarande en köpeskillning av 51.000 kr, återgått. För att skaffa medel till betalning av boets skulder och för att slippa sätta boet i konkurs, hade boets fasta egendom måst realiserats. Förhandlingar hade förts med P. kommun och slutligen hade överenskommit om försäljning av hela fastigheten för 80.000 kr. Fastigheten hade — exklusive avyttrade men ännu icke avstyckade tomter — en areal av omkring 16.5 hektar. Härav belöpte sig omkring 3.5 hektar å en udde, för vilken länsstyrelsen år 1938 fastställt avstyckningsplan men påföljande år utfärdat avstyckningsförbud, och omkring 6 hektar å ett sammanhängande skogsområde.

Försäljningen till kommunen hade alltså icke allenast avsett mindre restmark efter en enligt plan skedd avstyckning. Därtill kom att fastigheten hade en väsentlig del i vattenrätten till en sjö, som var av stor betydelse för kommunens vattenförsörjning. Denna omständighet hade för kommunen utgjort ett starkt skäl för köpet och inverkat på köpeskillingen. Under dessa omständigheter vore det felaktigt att beskatta försäljningen av fastigheten såsom intäkt av tomtstyckningsrörelse. Det vore här fråga om avveckling av dödsboet under tvånget av stora skatteskulder och andra skulder. Denna tvångs-avveckling borde icke betraktas såsom en fortsättning av den av J. tidigare bedrivna tomtstyckningsrörelsen.

TI invände, att försäljningen av fastigheten i fråga måste anses såsom en fortsättning av den tomtstyckningsrörelse, som bedrivits av J. Köpeskillingen finge därför anses utgöra skattepliktig inkomst i denna rörelse. Dödsboet borde emellertid medgivas skäligt avdrag för ingångsvärdet.

PN ansåg att dödsboet inte bedrivit någon jordstyckningsrörelse och undanröjde därför den ifrågavarande beskattningen. — KR: ej ändring.

RR yttrade: Ifrågavarande fastighet får anses i dess helhet — fränsett allenast den därtill hörande vattenrätten — hava utgjort omsättningstillgång i den av J. bedrivna tomtstyckningsrörelsen. — På grund härav och då dödsboets avyttring av nyssnämnda tillgång får anses hava utgjort ett led i avvecklingen av omfördämda tomtstyckningsrörelse, måste — oavsett att dödsboet icke för egen räkning fortsatt tomtförsäljningarna — vad som influtit vid ifrågavarande avyttring anses utgöra för dödsboet skattepliktig

intäkt. — Vid beräkningen av nämnda intäkt må från köpeskillingen 80.000 kr i första hand avräknas dels ett till 15.000 kr uppskattat värde å den försålda vattenrätten och dels ett ingångsvärde, motsvarande hälften av återstående 65.000 kr eller 32.500 kr. Härutöver må dödsboet åtnjuta avdrag med 4.140 kr i enlighet med vad TI hos PN anfört (underskott å tomtstyckningsrörelsen). Vidare får på grund av förekomna omständigheter dödsboet anses berättigat till avdrag med 7.400 kr, varav 6.000 kr motsvarar vad dödsboet under beskattningsåret utgivit i samband med återgång av en år 1952 till O. gjord tomtförsäljning och 1.400 kr motsvara halva beloppet av under beskattningsåret gjorda kontanta återbetalningar på grund av vissa före år 1952 gjorda tomtförsäljningar (avdrag tidigare medgivet för halva köpeskillingen såsom ingångsvärde). (RR:s utslag den 29/3 1962.)

Fördyrade levnadskostnader vid anställning å annan ort än hemorten.

Besvär av TI angående byggnadsnickaren M:s inkomsttaxering år 1958. — M., som med sin familj var bosatt i Lycksele, hade sedan 1953 haft anställningar, varierande mellan 3 månader och 1 år, vid olika byggnadsföretag i Kiruna, där han hyrt rum (samma adress hela tiden.) — TN och PN förvägrade M. med 5.374 kr yrkat avdrag för fördyrade levnadskostnader under 330 dagar i Kiruna, därför att M. under en lång följd av år haft arbete och bostad i Kiruna samt vistelsen därstädes följaktligen inte ansetts tillfällig. Däremot medgavs M. yrkat avdrag för resor till Lycksele. — Hos KR anförde M., att han icke kunnat flytta till Kiruna med hänsyn till

bostadsbristen där och att han på grund av sin ålder (född 1898) inte kunde påräkna arbete där hur länge som helst. —

KR yttrade: M. har under ifrågavarande beskattningsår haft tre olika huvudarbetsgivare i Kiruna och året dessförinnan två arbetsgivare. Då hans anställningar med hänsyn härtill icke kunna anses hava varit stadigvarande, är M. berättigad till avdrag för fördyrade levnadskostnader under vistelsen i Kiruna med — i brist på utredning — 2.640 kr.

TI anförde hos RR, att KR:s utslag syntes strida mot praxis och att det för övrigt rått en livlig byggnadsverksamhet i Lycksele under senare år.

RR yttrade: I målet är upplyst, att M., som har hem och familj i Lycksele, sedan början av år 1953 stadigvarande åtagit sig olika byggnadsarbeten i Kiruna, vilka åtaganden var för sig haft längre varaktighet. Härav och av omständigheterna i övrigt får anses framgå, att M. själv valt att förlägga sin verksamhet till Kiruna och att detta förhållande icke varit av tillfällig art. Då M. under sådana omständigheter icke kan anses äga rätt till avdrag för fördyrade levnadskostnader etc., fastställde RR PN:s beslut. (RR:s utslag den 28/3 1962; en ledamot av RR: ej ändring.)

Utlandsstudier i tjänsten.

Besvär av banktjänstemannen S. angående inkomsttaxering åren 1955 och 1956. — S., som var anställd å en banks utländska avdelning, vistades under tiden den 20/9 1954—den 10/2 1955 i London, där han tjänstgjorde på ett par större resebyråer. Under denna tjänstgöring

uppgav han full lön från banken, som därjämte ersatte honom för kostnaderna för resan till och från London. Det huvudsakliga syftet med utlandsresan var att S. skulle fördjupa sina språkkunskaper i engelska samt skaffa sig erfarenhet av resetjänst. S. yrkade avdrag för sina kostnader föranledda av resan med 4.375 kr i 1955 års deklaration och med 1.750 kr i 1956 års deklaration. Kostnaderna avsåg bl. a. kost och hyra av rum i familj, måltider å restaurant, avgifter för språklektioner, entréavgifter å muséer, teatrar och utställningar, studieresor till berömda platser m. m. S. uppgav värdet av inbesparade levnadskostnader i hemmet till 300 kr och 120 kr vid resp. taxering. — TN medgav avdrag med 2.000 kr vid 1955 års taxering men vägrade avdrag helt vid 1956 års taxering. Värdet av inbesparade levnadskostnader upptogs icke till beskattning. — Hos PN, där både S. och TI klagade, uppgav S. att han var föreståndare för bankens resetjänst och att det därför begärdes av honom att han skulle kunna lämna bankens kunder upplysning om utländska förhållanden. Från banken upplystes, att resan företagits på bankens initiativ. — PN vägrade det av TN medgivna avdraget vid 1955 års taxering och beslöt ingen ändring beträffande 1956 års taxering. — KR: ej ändring. — RR medgav avdrag vid 1955 års taxering med 2.500 kr och vid 1956 års taxering med 1.000 kr, enär omständigheterna i målen gäve vid handen, att ifrågavarande vistelse i London ägt rum väsentligen i bankens intresse. (RR:s utslag den 3/4 1962.)